

2024 M. LIETUVOS AGROKLIMATO APŽVALGA

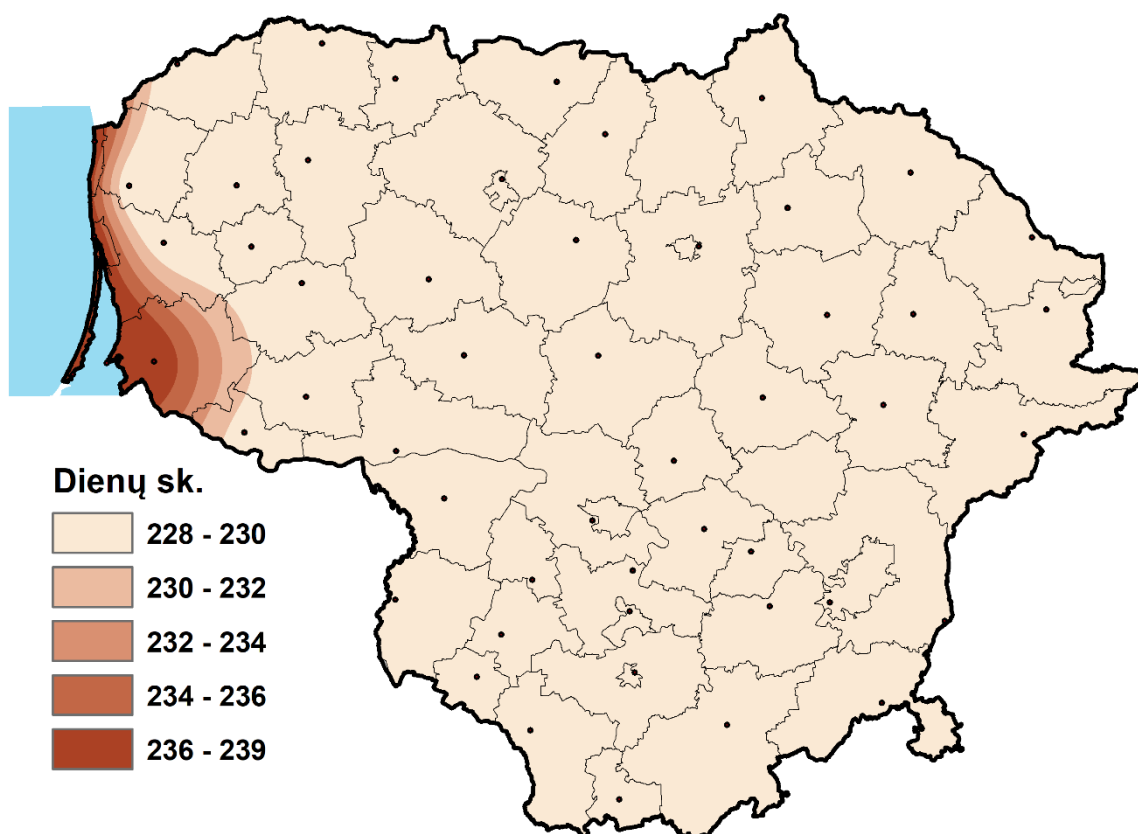
Vegetacijos laikotarpis Lietuvoje 2024 m. prasidėjo vidutiniškai 11 dienų anksčiau, nei SKN (1991–2020 m. standartinė klimato norma). Visoje šalyje jis prasidėjo kovo 26–27 dienomis, todėl priklausomai nuo vietovės, vegetacija prasidėjo nuo 8 iki 20 dienų anksčiau, nei SKN. Lietuvoje vegetacijos laikotarpis pasibaigė vidutiniškai 17 dienų vėliau, nei SKN. Didžiojoje šalies dalyje vegetacija pasibaigė lapkričio 9–10 dienomis, tačiau pajūryje ir pamaryje ji užsitęsė iki lapkričio 19 dienos. Nors pajūryje vegetacijos laikotarpis pasibaigė 9–10 dienų vėliau, nei kitur šalyje, tačiau ten vegetacijos pabaiga buvo artimiausia SKN (pasibaigė 2–4 dienom vėliau, nei SKN). Pietvakarių Lietuva taip pat pasižymėjo mažesniu vegetacijos pabaigos nuokrypiu nuo SKN (pasibaigė 6–8 dienom vėliau, nei SKN). Tačiau likusioje Lietuvos dalyje vegetacijos laikotarpis pasibaigė gerokai vėliau, nei įprastai (pasibaigė 12–19 dienų vėliau, nei SKN) (1 lentelė).

1 lentelė. Vegetacijos laikotarpio pradžios ir pabaigos datos skirtingose vietovėse 2024 m.

Vietovė	Pradžios data	Pabaigos data
Akmenė	2024-03-27	2024-11-09
Alytus	2024-03-27	2024-11-09
Anykščiai	2024-03-27	2024-11-10
Birštonas	2024-03-27	2024-11-09
Biržai	2024-03-26	2024-11-09
Dotnuva	2024-03-27	2024-11-09
Druskininkai	2024-03-27	2024-11-09
Dūkštas	2024-03-27	2024-11-10
Elektrėnai	2024-03-27	2024-11-09
Jonava	2024-03-27	2024-11-09
Joniškis	2024-03-26	2024-11-09
Jurbarkas	2024-03-26	2024-11-09
Kaišiadorys	2024-03-27	2024-11-09
Kalvarija	2024-03-27	2024-11-09
Kaunas	2024-03-27	2024-11-09
Kazlų Rūda	2024-03-27	2024-11-09
Kelmė	2024-03-26	2024-11-09
Klaipėda	2024-03-27	2024-11-19
Kretinga	2024-03-27	2024-11-09
Kupiškis	2024-03-27	2024-11-09
Kybartai	2024-03-26	2024-11-09
Laukuva	2024-03-27	2024-11-09
Lazdijai	2024-03-27	2024-11-09
Marijampolė	2024-03-26	2024-11-09
Mažeikiai	2024-03-27	2024-11-09
Molėtai	2024-03-27	2024-11-09
Nida	2024-03-27	2024-11-19
Pagėgiai	2024-03-27	2024-11-10

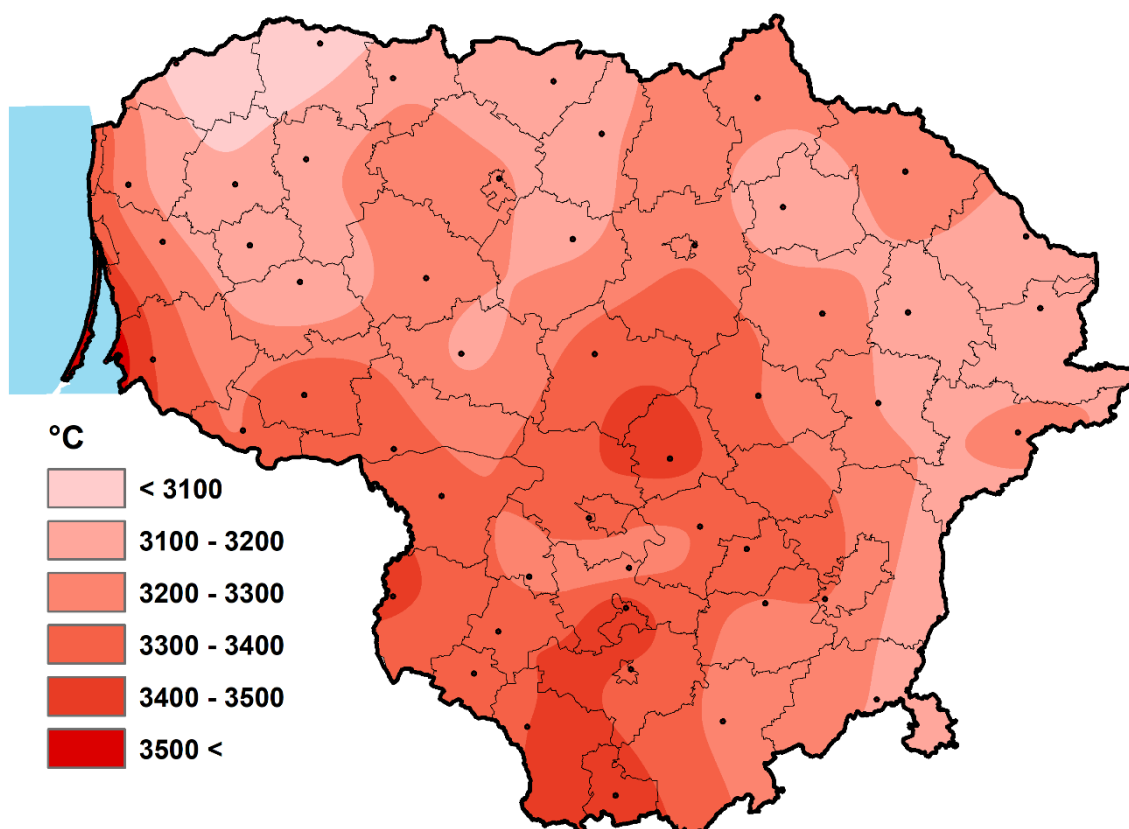
Pakruojis	2024-03-26	2024-11-09
Panevėžys	2024-03-27	2024-11-09
Plungė	2024-03-27	2024-11-09
Prienai	2024-03-27	2024-11-09
Raseiniai	2024-03-26	2024-11-09
Rietavas	2024-03-27	2024-11-09
Rokiškis	2024-03-27	2024-11-09
Šakiai	2024-03-26	2024-11-09
Šalčininkai	2024-03-27	2024-11-09
Šeduva	2024-03-26	2024-11-09
Šiauliai	2024-03-26	2024-11-09
Šilutė	2024-03-27	2024-11-19
Skudodas	2024-03-27	2024-11-09
Šumskas	2024-03-27	2024-11-09
Švenčionys	2024-03-27	2024-11-09
Šventoji	2024-03-27	2024-11-19
Tauragė	2024-03-26	2024-11-09
Telšiai	2024-03-27	2024-11-09
Trakai	2024-03-27	2024-11-09
Ukmergė	2024-03-27	2024-11-09
Utena	2024-03-27	2024-11-10
Varėna	2024-03-27	2024-11-09
Ventė	2024-03-26	2024-11-19
Vėžaičiai	2024-03-27	2024-11-09
Vilnius	2024-03-27	2024-11-09
Zarasai	2024-03-27	2024-11-09

Vegetacijos laikotarpis Lietuvoje 2024 m. užsitęsė gerokai ilgiau, nei įprastai. Vidutinė vegetacijos laikotarpio trukmė Lietuvoje buvo 229 dienos. Tai yra net 22 dienom ilgiau, nei SKN. Didžiojoje šalies dalyje vegetacijos laikotarpis truko 228–230 dienų. Vieninteliai iš visos Lietuvos išsiskiriantys regionai yra pajūris bei pamarys, kur vegetacijos trukmė buvo ilgesnė ir siekė 236–239 dienas. Tai lėmė pajūryje ir pamaryje vėliau, nei kitur šalyje, pasibaigęs vegetacijos laikotarpis, kadangi vegetacijos laikotarpio pradžia visoje Lietuvoje įvyko beveik tuo pačiu metu kovo pabaigoje (1 pav.).

1 pav. Vegetacijos laikotarpio trukmė 2024 m.

2024 m. buvęs daug ilgesnis už vidurkį vegetacijos laikotarpis ir aukštesnė už vidutinę oro temperatūra lėmė vieną didžiausių efektyviosios oro temperatūros sumų per pastaruosius 34 metus. Per šių metų vegetacijos laikotarpį Lietuvoje buvo sukaupta 3274,5 °C vidutinė efektyviosios oro temperatūros suma (426,1 °C daugiau už SKN). Didžiausia efektyviosios oro temperatūros suma buvo sukaupta Pietų, centrinėje Lietuvoje bei pajūryje ir pamaryje. Didžiausia sukaupta suma iš atskirų vietovių pasižymėjo Ventė (3575,4 °C). Mažiausia suma buvo sukaupta Šiaurės vakarų Lietuvoje bei Šiaurės rytų Lietuvoje, o mažiausia sukaupta suma iš atskirų vietovių pasižymėjo Mažeikiai (3026,8 °C) (2 pav.). Didesnę sumą pajūryje ir pamaryje iš dalies lėmė ilgesnis vegetacijos laikotarpis, o Pietų ir centrinėje Lietuvoje lėmė tik didesnė vidutinė oro temperatūra, kadangi vegetacijos laikotarpis buvo panašus, kaip ir kitur Lietuvoje.

2 pav. Efektyviosios oro temperatūros sumos 2024 m.

2024 m. susidarė dideli aktyviosios vegetacijos laikotarpio pradžios teritoriniai skirtumai. Ankstyva aktyvios vegetacijos laikotarpio pradžia pasižymėjo Pietų bei Rytų Lietuva, kur aktyvi vegetacija prasidėjo balandžio 5–8 dienomis (nuo 17 dienų anksčiau daugiamečių normos Vilniuje iki 22 dienų Varėnoje ir Dūkšte), o likusioje Lietuvos dalyje aktyvioji vegetacija prasidėjo balandžio 27–28 dienomis (nuo 7 dienų anksčiau daugiamečių normos Telšiuose iki 3 dienų vėliau Ukmergėje ir Panevėžyje). Anksčiausiai oro temperatūros perėjimas per 10 °C įvyko Kybartuose (balandžio 5 dieną), o vėliausiai balandžio 28 dieną skirtingose vietovėse. Aktyvios vegetacijos laikotarpis didžiojoje šalies dalyje pasibaigė spalio 1 d., tačiau Pietų Lietuvoje bei dalyje pajūrio ir pamario aktyviosios vegetacijos laikotarpis užsitęsė iki spalio 12–16 dienų. Daugelyje vietovių aktyviosios vegetacijos pabaiga buvo artima daugiamečiai normai (nuo 2 dienų anksčiau iki 2 dienų vėliau SKN), tačiau Šilutėje (7 dienom) ir Klaipėdoje (10 dienų) ji pasibaigė gerokai anksčiau, nei įprastai (2 lentelė).

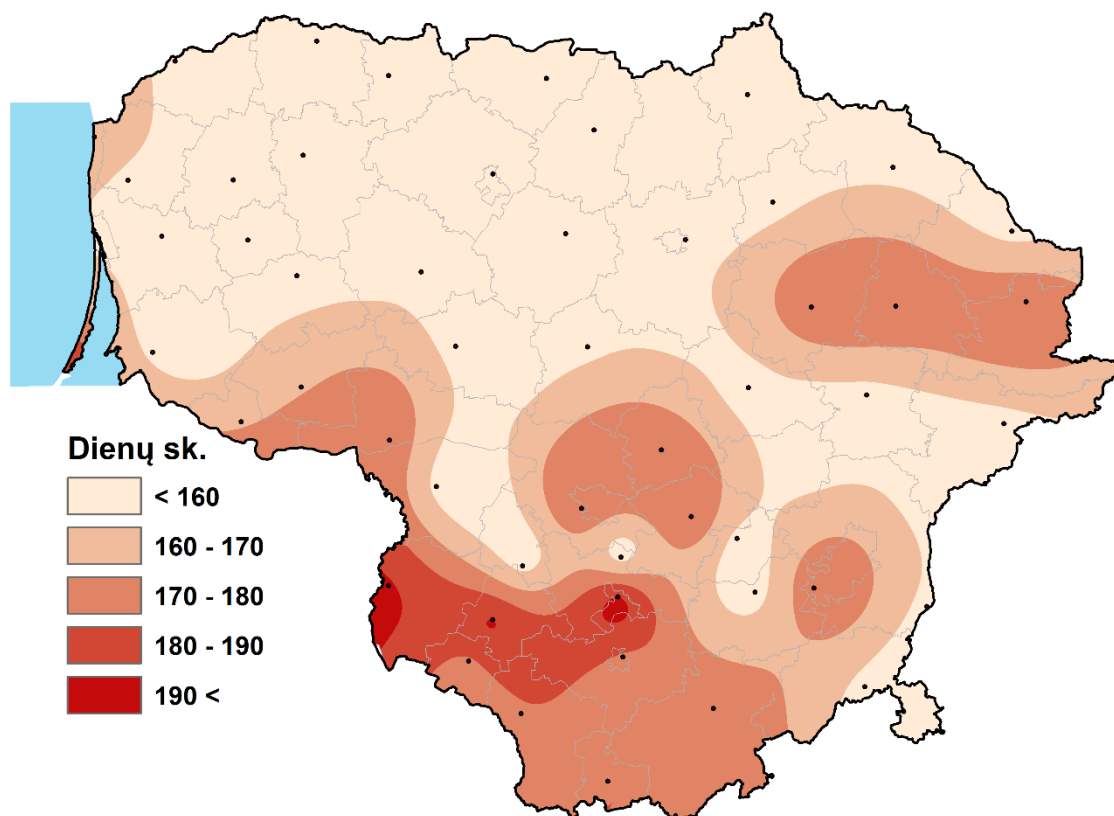
2 lentelė. Aktyvios vegetacijos laikotarpio pradžios ir pabaigos datos skirtingose vietovėse 2024 m.

Vietovė	Pradžios data	Pabaigos data
Akmenė	2024-04-28	2024-10-01
Alytus	2024-04-06	2024-10-01
Anykščiai	2024-04-08	2024-10-01
Birštonas	2024-04-06	2024-10-12

Biržai	2024-04-28	2024-10-01
Dotnuva	2024-04-27	2024-10-01
Druskininkai	2024-04-06	2024-10-01
Dūkštas	2024-04-08	2024-10-01
Elektrėnai	2024-04-27	2024-10-01
Jonava	2024-04-06	2024-10-01
Joniškis	2024-04-28	2024-10-01
Jurbarkas	2024-04-07	2024-10-01
Kaišiadorys	2024-04-06	2024-10-01
Kalvarija	2024-04-06	2024-10-01
Kaunas	2024-04-06	2024-10-01
Kazlų Rūda	2024-04-27	2024-10-01
Kelmė	2024-04-28	2024-10-01
Klaipėda	2024-04-27	2024-10-01
Kretinga	2024-04-27	2024-10-01
Kupiškis	2024-04-28	2024-10-01
Kybartai	2024-04-05	2024-10-12
Laukuva	2024-04-28	2024-10-01
Lazdijai	2024-04-06	2024-10-01
Marijampolė	2024-04-06	2024-10-12
Mažeikiai	2024-04-28	2024-10-01
Molėtai	2024-04-28	2024-10-01
Nida	2024-04-27	2024-10-31
Pagėgiai	2024-04-27	2024-10-12
Pakruojis	2024-04-28	2024-10-01
Panevėžys	2024-04-28	2024-10-01
Plungė	2024-04-28	2024-10-01
Prienai	2024-04-27	2024-10-01
Raseiniai	2024-04-28	2024-10-01
Rietavas	2024-04-28	2024-10-01
Rokiškis	2024-04-28	2024-10-01
Šakiai	2024-04-27	2024-10-01
Šalčininkai	2024-04-28	2024-10-01
Šeduva	2024-04-28	2024-10-01
Šiauliai	2024-04-28	2024-10-01
Šilutė	2024-04-27	2024-10-01
Skuodas	2024-04-28	2024-10-01
Šumskas	2024-04-28	2024-10-01
Švenčionys	2024-04-28	2024-10-01
Šventoji	2024-04-28	2024-10-13
Tauragė	2024-04-27	2024-10-12
Telšiai	2024-04-28	2024-10-01
Trakai	2024-04-28	2024-10-01

Ukmergė	2024-04-28	2024-10-01
Utena	2024-04-08	2024-10-01
Varėna	2024-04-07	2024-10-01
Ventė	2024-04-27	2024-10-16
Vėžaičiai	2024-04-27	2024-10-01
Vilnius	2024-04-08	2024-10-01
Zarasai	2024-04-28	2024-10-01

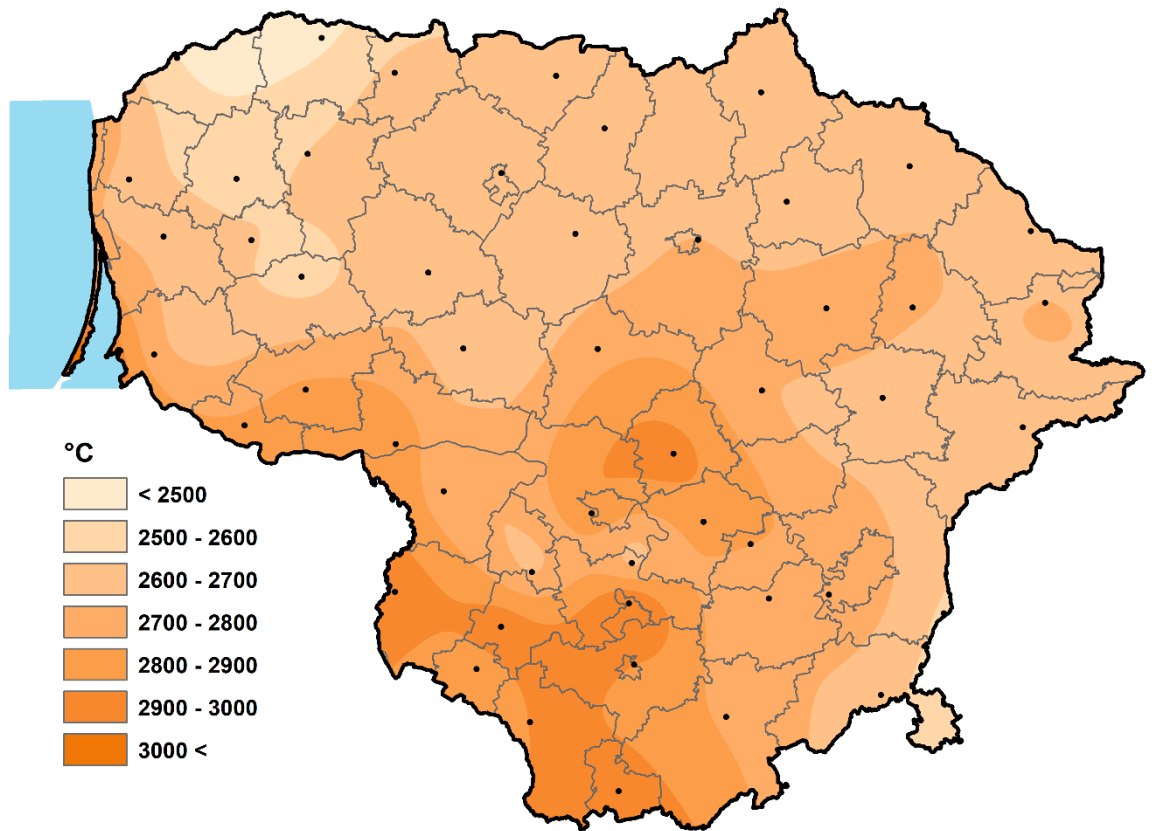
2024 m. teritoriniai aktyviosios vegetacijos trukmės skirtumai buvo didesni, nei efektyviosios (vegetacijos trukmės). Vidutinė aktyviosios vegetacijos trukmė Lietuvoje buvo 165,7 dienos (7,7 dienomis ilgesnė už SKN). Ilgiausiai aktyvi vegetacija truko Pietų Lietuvoje, ypač Kybartuose (191 dieną (26 dienomis ilgiau už SKN)), Marijampolėje ir Birštone (po 190 dienų). Beveik pusėje tyrinėtų vietovių (24 iš 54) aktyvi vegetacija truko trumpiausiai šiais metais, tik 157 dienas (3 pav.).

3 pav. Aktyviosios vegetacijos trukmė 2024 m.

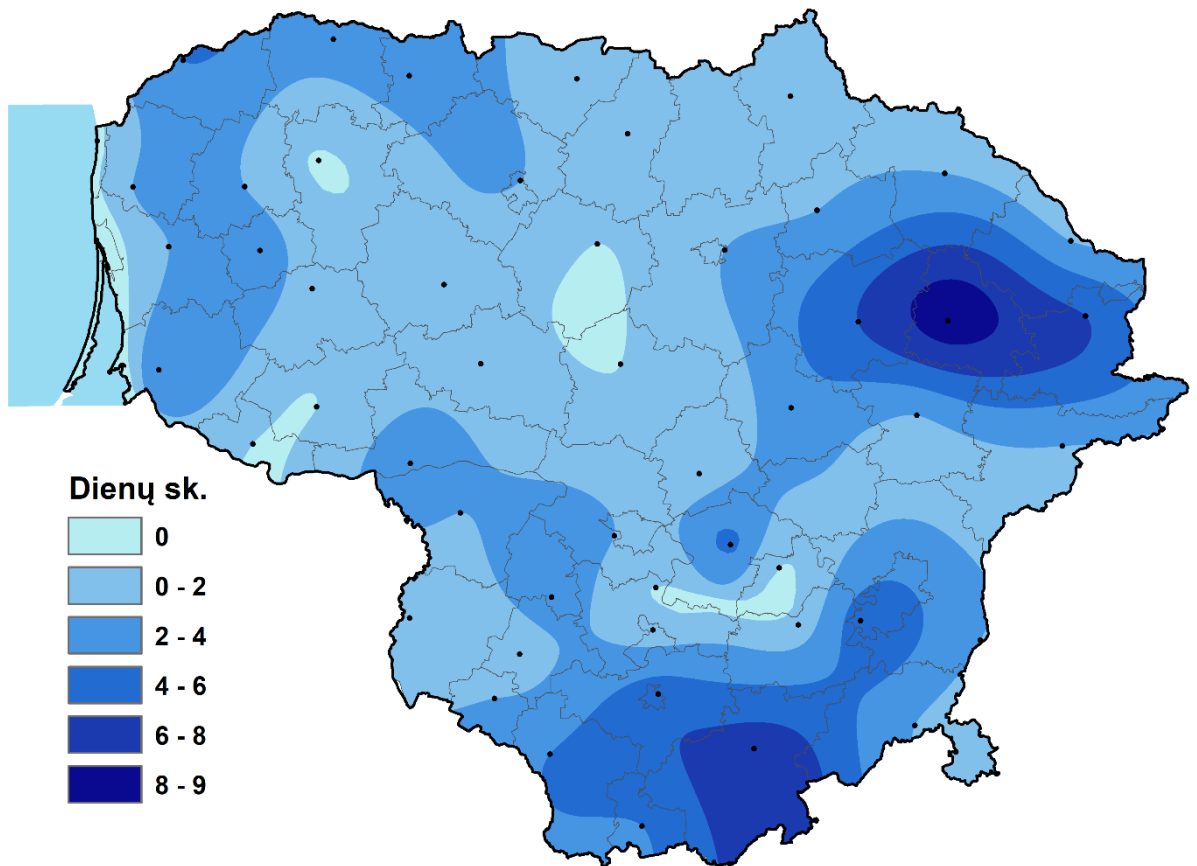
Didesnė už vidurkį buvusi aktyviosios vegetacijos trukmė iš dalies lėmė ir didesnę už vidurkį aktyviosios oro temperatūros sumą visoje Lietuvoje. 2024 m. aktyviosios vegetacijos laikotarpiu, vidutiniškai Lietuvoje buvo sukaupta 2734,9 °C aktyviosios oro temperatūros suma (313,5 °C daugiau už SKN). Didžiausias aktyviosios oro temperatūros sumas sukaupęs šalies regionas buvo Pietų–pietvakarių Lietuva, kur daugelyje vietovių susikaupė 2800–3000 °C. Tačiau didžiausia sukaupta suma iš atskirų vietovių pasižymėjo Nida (3050,4 °C). Mažiausias aktyviosios oro temperatūros sumas sukaupęs šalies regionas buvo Šiaurės vakarų Lietuva, kur daugelyje vietovių

susikauptė tik 2479–2600 °C. Mažiausią aktyviosios oro temperatūros sumą sukaupusi vietovė buvo Mažeikiai (2478,7 °C) (4 pav.).

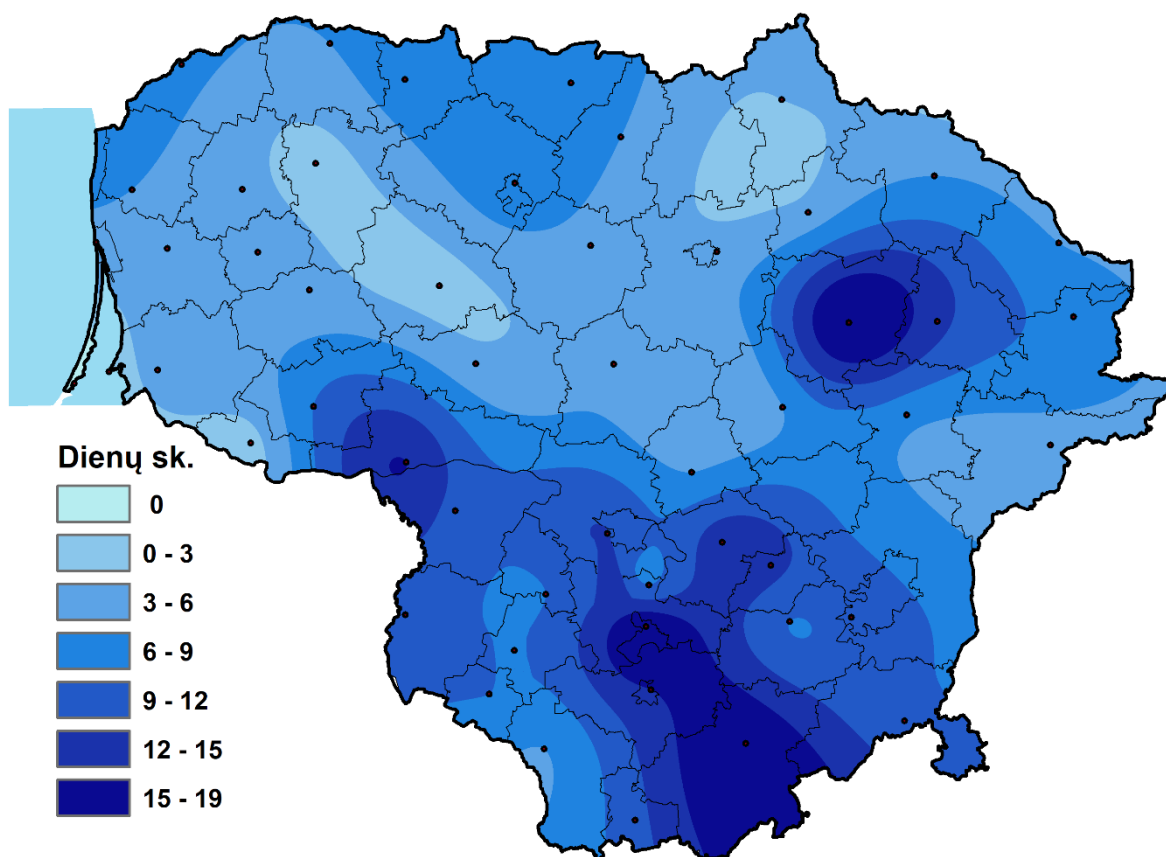
4 pav. Aktyviosios oro temperatūros sumos 2024 m.

Vidutinis dienų su šalnomis ore skaičius Lietuvoje 2024 m. buvo 2,1 diena, t.y. net 3,5 karto daugiau, nei SKN (0,6). Daugiausia dienų su šalnomis ore pasitaikė Pietų (iki 7 dienų Varėnoje (3,1 karto daugiau už SKN)) ir Šiaurės rytų (iki 9 dienų Utenoje (7,8 karto daugiau už SKN)) Lietuvoje. Šalnų ore išvis nebuvo fiksuota dalyje Centrinės ir Vakarų Lietuvos bei dalyje pajūrio (5 pav.). Vietovės, kur aktyvi vegetacija prasidėjo pirmoje balandžio mėnesio pusėje, dažnai pasižymėjo didesniu dienų su šalnomis skaičiumi, kadangi balandžio pirmoje pusėje minimali paros oro temperatūra dažniau nukrenta žemiau 0 °C.

5 pav. Dienų su šalnomis ore skaičius 2024 m.

Vidutinis dienų su šalnomis dirvos paviršiuje skaičius Lietuvoje 2024 m. buvo 7,5 diena, t.y. 5,8 karto daugiau, nei SKN (1,29). Dienų su šalnomis dirvos paviršiuje (kaip ir ore) skaičius yra didesnis Pietų ir Šiaurės rytų Lietuvoje (iki 15–19 dienų). Daugiausia dienų su šalnomis dirvos paviršiuje buvo fiksuota Anykščiuose (19), Birštone (18) ir Varėnoje (18 (8 kartus daugiau už SKN)). Mažiausia dienų su šalnomis dirvos paviršiuje buvo fiksuota Vakarų Lietuvoje (0–9 dienos), o keliose vietovėse pajūryje jų išvis nebuvo fiksuota (Nidoje ir Ventėje) (6 pav.).

6 pav. Dienų su šalnomis dirvožemio paviršiuje skaičius 2024 m.

2024 m. Lietuvoje pasitaikė ir sausringų laikotarpių. Birželio mėnesį buvo fiksuota pavojinga sausra dalyje Lazdijų, Alytaus raj., Šakių, Jurbarko bei Radviliškio savivaldybių. Pavojinga sausra dalyje Šakių ir Jurbarko savivaldybių išsivystė į stichinę sausrą. Rugsėjo–spalio mėnesiais, daugiausia pietinėje, pietrytinėje, centrinėje ir šiaurės rytinėje Lietuvoje buvo fiksuota pavojinga sausra. Rugsėjo–spalio mėnesių sandūroje dalyje Pietvakarių, Pietryčių ir Šiaurės rytų Lietuvos buvo fiksuota stichinė sausra. Priklausomai nuo vietovės, birželį pavojinga sausra tęsėsi iki 14 dienų, o stichinė sausra iki 3 dienų. Rugsėjo–spalio mėnesiais pavojinga sausra tęsėsi iki 15 dienų, o stichinė iki 12 dienų.